

teoretice și metodologice privind asimilarea normelor ortografice, vor reuși să aplice cele mai avansate metode, având în vedere situația concretă din fiecare clasă și particularitățile de vârstă ale elevilor.

Bibliografie

1. Beldescu, G., Ortografia în școală, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1973, p. 151.
2. Cartaleanu, T., Didactica studiului integrat al limbii și literaturii române, Chișinău, 2014.
3. Șerdean, I., Didactica limbii și literaturii române în învățământul primar, Editura Corint, București, 2002.

TEXTUL INFORMATIV LA ȘTIINȚE

Angela TELEMAN, dr., conf.univ.

Summary

The scientific knowledge has resulted in the legitimization and scientific information. Informational text transmits ideas, shapes understanding, explanations about objects, events, situations, attitudes of people, demonstrates how to do something, how work a machine, how to make objects. Regarded as an independent learning, reading informative ensure acquisition of ways and methods of documentation, investigation, research, enrich and deepen knowledge, training and development of intellectual skills.

Cunoașterea științifică, în concepția modernă, este centrată pe modelul impus de științele naturii, în cadrul căruia elementele esențiale în procesul de investigație erau formularea ipotezei și asumarea unei realități obiective și independente. Această poziționare a fost dezavuată până la obținerea unor „adevăruri științifice” prin informare, obținută de metodologia modernă.

Edificiul teoretic și metodologic al cunoașterii s-a concretizat prin legitimarea informației științifice. Informația fiind o însușire de semnificații, o construcție emergentă într-o situație de interacțiune, dobândind sens în contextul scris. În ordinea cunoașterii științifice,

informația vine să satisfacă această nevoie când soluționează întrebări, predispoziții ori implicații asupra unor probabilități sau incertitudini.

Disciplina Științe acumulează integrativ un sistem vast de informații din diferite domenii. Asimilarea lor se direcționează pe „*ceea ce știu elevii*” și „*ceea ce pot face elevii cu cunoștințele lor*”. Capacitatea de a utiliza informația, de a identifica întrebări și de a face concluzii, bazate pe dovezi, contribuie la educația științifică a elevilor.

Momanu E. consideră că transmiterea și schimbul de informații se manifestă prin [apud 1, p. 43]:

- receptarea, selecția și prelucrarea informațiilor;
- transmiterea corectă a cunoștințelor, atitudinilor, convingerilor, opiniilor;
- transmiterea și confirmarea modului de receptare a ideilor, opiniilor;
- evaluarea ideilor și opiniilor;
- crearea unei scări de valori proprii prin confruntarea cu ale altora și criteriile axiologice;
- implicarea în relațiile interpersonale și de grup pentru a contribui la climatul de armonie și înțelegere.

Textul informativ la Științe transmite, receptorilor, idei, modelează înțelegerea, oferă explicații în legătură cu diverse obiecte, fenomene, situații, atitudini ale unor persoane, demonstrează cum se face un lucru, cum funcționează un aparat, cum se fac obiectele etc., astfel:

- trimite întotdeauna la o realitate concretă, obiectivă (nu apar lumi, personaje, acțiuni imaginare);
- obiectivul lor principal este de a comunica ceva;
- sunt susceptibile de o singură interpretare;
- cititorul – odată ce parcurge textul – este interesat de conținutul lui;
- textul îi poate aduce un folos, de durată sau momentan.

Camela Gavrilă enumeră caracteristicile textului informativ [1, p.183]:

- are scopul de a informa, de a convinge, de a amuza, de a explica, de a sensibiliza, folosind în acest sens un limbaj adecvat intențiilor vorbitorului: cu mărci specifice captării atenției, menținerii interesului, cu forme lingvistice accesibile majorității cititorilor, cu o prezentare grafică atractivă, astfel încât să poată trezi interesul receptorului.

- se referă, în general, la aspectele din realitate, prezentate fără intervenția ficțiunii, în limitele obiectivității și ale spiritului practic;

- este formulat clar, fără ambiguități, iar textul propriu-zis este de mai multe ori însoțit de imagini grafice, astfel încât să impresioneze ochiul, să atragă și să convingă, să faciliteze obținerea rapidă a informației dorită, chiar și pentru necunoscători ai domeniului;

- sunt texte care au ca scop informarea cititorului, convingerea publicului, satisfacerea unor necesități utilitare.

Actul informativ, privit în contextul didacticii actuale, apare ca o formă atipică de comunicare, definindu-se prin asimetrie, non-reversibilitate (nu întotdeauna este posibilă realizarea unui feed-back) și decontextualizare, de aceea trebuie ca dialogul cu „departele” să vizeze interacțiunea dintre factorii determinanți ai comprehensiunii: cititorul-textul și contextul lecturii.

După Doboș M.[apud 1, p. 179], textul informativ are ca specific transmiterea unui număr cât mai mare de informații către un auditoriu, într-un mod compact, unitar, logic și coerent, punând în lumină fenomene, situații, atitudini ale unor persoane și modelând, totodată, înțelegerea celui ce receptează aceste informații. Predomină funcția referențială a comunicării, iar emițătorul este o prezență directă, estompată. Cuvintele sunt folosite cu sensul lor propriu, evitându-se ambiguitățile sau confuziile, astfel încât să se realizeze accesibilitatea.

Prin textul informativ se prezintă fapte reale, ce pot fi verificate. Acesta are ca scop informarea publicului larg. Uneori însă emițătorul poate exprima un punct de vedere asupra unui subiect de actualitate. Pentru a facilita transmiterea informației și a capta atenția cititorului, textul informativ trebuie să răspundă următoarelor cerințe:

- informația să fie văzută repede;
- lectura să fie accesibilă;
- stilul să fie simplu, incisiv și să vizeze esențialul.

Lectura eficientă a textului informativ în clasele primare, la Științe, presupune parcurgerea unor etape:

1. căutarea sensurilor;
2. utilizarea cunoștințelor anterioare pentru a înțelege conținutul și structura textului;
3. rezumarea ideilor principale;
4. prezentarea informației urmează ordinea logică;
5. adesea se începe cu informațiile cele mai importante pentru a completa cu informații secundare.

Privită ca o învățare independentă, lectura informativă asigură însușirea unor modalități și procedee de documentare, investigație, cercetare, îmbogățirea și aprofundarea cunoștințelor, formarea și dezvoltarea capacităților intelectuale. Eficiența sa depinde de [1, p. 180]:

- ✓ Formarea capacității de a selecta cele mai importante date.
- ✓ Îmbinarea studiului notițelor luate la școală, în timpul lecțiilor, cu studiul nemijlocit al manualului și surselor bibliografice.
- ✓ Completitudinea și temeinicia studiului.
- ✓ Prelucrare variată a datelor prin: luarea notițelor, descifrarea unui cuvânt nou.
- ✓ Consemnările sistematice pe care elevul le face pe marginea textelor parcurse.

Textul informativ se caracterizează prin estomparea completă a emițătorului și prin prezența unui lexic specific ce acționează asupra cunoștințelor elevilor.

Schema, ce caracterizează acest tip de text, este [3, p. 104]:

Fig. 1. Structura textului informativ

Abordarea metodologică a textului informativ se va baza pe [3, p. 191]:

Tabelul 1. Caracterizarea textului informativ

Tipul de text	Mărci lingvistice	Genuri de texte	Întrebări
Informativ <i>A informa</i>	-Estomparea completă a emițătorului; -Lexic specific orizontului tematic	-articole; -rubrici de presă	Despre ce suntem informați? De cine? Cum? De ce?

Categoriile de performanță la Științe vizează 4 procese ale înțelegerii textului informativ:

- *Extragerea informațiilor explicit formulate.*
- *Formularea unor concluzii directe.*
- *Integrarea ideilor și a informațiilor.*
- *Demonstrarea înțelegerii convențiilor de limbaj.*

Se va facilita înțelegerea și interpretarea textului informativ, dacă se vor depăși:

➤ lipsa antrenamentului elevilor pentru o lectură de profunzime (fiecare unitate de învățare formează – exersează competențele de lectură atât pe text literar, cât și folosind texte informative din diverse domenii);

- dificultățile în sesizarea trăsăturilor personajului;
- răspunsuri tipice la întrebări;
- obișnuințe de lectură deficitare;
- dificultăți la identificarea unor detalii explicit formulate.

Conținuturile itinerariului vor viza:

▪ *căutarea/selectarea/utilizarea unor informații semnificative dintr-un text dat;*

- *formularea de întrebări investigative pe baza unui text dat;*
- *identificarea unor similarități între experiențele de viață ale elevilor și textele date;*

- *operarea cu distractori plauzibili în vederea alegerii unei variante corecte în raport cu textul;*
- *realizarea unor deducții simple pe baza unor informații din text;*
- *formulare de păreri personale susținute cu argumente raportate la fapte, relații din texte date.*

Detalierea configurativă a categoriilor de performanță pentru receptarea textului informativ ar fi:

Descifrarea semnificațiilor unui text informativ.

- **identificarea cuvintelor și a expresiilor noi dintr-un text**
- **exerciții de stabilire a semnificației unui cuvânt nou sau expresie nouă dintr-un text**
- **folosirea dicționarului pe parcursul activității**
- **utilizarea cuvintelor noi în alte contexte decât cele din text**
- **exerciții de asociere a cuvintelor noi cu sinonimele/ antonimele lor**

Utilizarea unor informații de detaliu din textele informative
Operarea cu informații dintr-un text

- realizarea unor decupaje dintr-un text dat
- stabilirea unui titlu pentru un paragraf/un text dat
- exerciții de rezumare a unui text
- formularea/ordonarea ideilor principale ale unui text
- identificarea răspunsurilor corecte
- formularea de opinii personale despre o povestire
- formularea de aprecieri personale despre textele studiate

Disciplina Științe oferă cadrul oportun de receptare a textului informativ, în vederea diseminării cunoștințelor despre conținut și cunoștințelor științifice. Domeniile de conținut sunt vaste ceea ce cere cunoașterea, aplicarea și raționalizarea informației.

Bibliografie

1. Gavrilă, C., *Limba și literatura română de la competență la performanță*, Polirom, Iași, 2010.
2. Ilinca, N., *Didactica geografiei*. E.D.P., București, 2008.
3. Pamfil, A., *Limba și literatura română în școala primară: perspective complementare*, Paralela 45, Pitești, 2009.

4. Vlăduțescu, Ș., Informația de la teorie către știință, E.D.P., București, 2002.

**PROMOVAREA VALORILOR CULTURII NAȚIONALE PRIN
STUDIAREA MEȘTEȘUGURILOR POPULARE ÎN CADRUL
DISCIPLINEI EDUCAȚIA TEHNOLOGICĂ DIN TREAPTA
PRIMARĂ**

Ala VITCOVSCII, dr., conf. univ.

Summary

National culture has one of the most important roles in the process of accumulation of human values and cultural authentic phenomena is directly dependent on how it is stored and transmitted from one generation to another treasure inherited. Technological education is one of the disciplines in which students are familiar with the art of beauty, developing certain skills: cognitive, applicative and social. Namely social competence are educating caring attitude towards the preservation and development of traditional art. Content aimed at studying the craft must be mobile, flexible teacher to restore vision in solving objectives. He will decide which content to be selected and performed during an academic year, proceeding from the professional skills and interests group of students.

Cultura națională deține unul din importantele roluri în procesul de acumulare a valorilor general umane și vitalitatea fenomenelor culturale autentice este direct dependentă de modul în care se păstrează și se transmite, de la o generație la alta, tezaurul moștenit.

Moștenirea cultural-etnică a poporului constituie diferite genuri de folclor și artizanat în care s-au cristalizat concepțiile, credințele, superstițiile, tradițiile, obiceiurile și morala lui.

În procesul de integrare europeană, de unificare a sistemelor educaționale se cere soluționarea unei probleme abordate frecvent – constituirea școlii naționale. Această noțiune include, în primul rând, conținutul instruirii axat pe formele de bază ale manifestării chintesenței culturale a poporului dat.